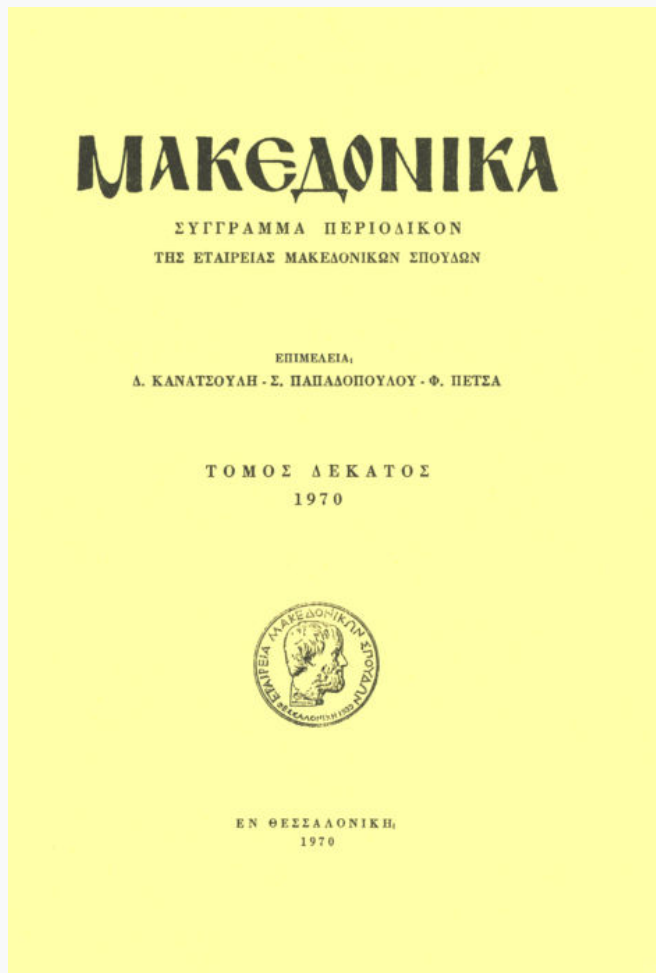

Μακεδονικά

Vol 10, No 1 (1970)

Charalambos Papastathis, The Statute of the Athonic Russian cells' brotherhood according to the constitutional laws of Mount Athos, Sofia (ανάτυπο από τα Actes du Premier Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes, τόμ. IV, Histoire

Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

doi: [10.12681/makedonika.813](https://doi.org/10.12681/makedonika.813)

Copyright © 2014, Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Παπουλίδης Κ. Κ. (2015). Charalambos Papastathis, The Statute of the Athonic Russian cells' brotherhood according to the constitutional laws of Mount Athos, Sofia (ανάτυπο από τα Actes du Premier Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes, τόμ. IV, Histoire. *Μακεδονικά*, 10(1), 326–327.

<https://doi.org/10.12681/makedonika.813>

νωτέρου'. Ως έναν από τους συντελεστές της ένοποίησης αυτής θεωρεί τον Χριστιανισμό. Δέχεται ότι, όπως οι τοπικές διάλεκτοι παραμερίστηκαν από την κοινή γλώσσα των Έλληνορωμαϊκών χρόνων, έτσι και οι ιδιαίτεροι πολιτισμοί των πόλεων - κρατών, όταν εξαλειφθηκε ο γνωστός παρτικουλαρισμός, ήταν φυσικό να ίσοπεδωθούν ή και να εξαφανισθούν ακόμη— με τις διαμορφώσεις αυτές δημιουργήθηκε ο κοινός λαϊκός πολιτισμός της Έλληνορωμαϊκής εποχής από τον οποίο προέρχεται με συνεχή και αδιάκοπη εξέλιξη ο νεοελληνικός λαϊκός πολιτισμός.

Το κεφάλαιο για την ελληνική γλώσσα έχει έντονη ιστορική δομή. Ως πυρήνα της νεοελληνικής γλώσσας θεωρεί την άττική κοινή και παρακολουθεί την εξέλιξή της από τον 5ο π.Χ. αιώνα και μετά. Κυρίως εξετάζει τη γένεση και την πορεία της διγλωσσίας, τη σημασία και τις συνέπειες που είχε για τον Έλληνοισμό. Για τον Κ. η λύση βρίσκεται στη σύμπτωση του γραπτού και του προφορικού λόγου: 'Η γραπτή γλώσσα του Έθνους έχει βάση μία ζωντανή διάλεκτο του, ή οποία αφού υπερίσχυσε για λόγους ιστορικούς, κοινωνικούς, γραμματολογικούς, παραμέρισε τις υπόλοιπες διαλέκτους, και πλουτίζεται διαρκώς με διάφορες λέξεις και τύπους— είτε από την αρχαιότερη γραπτή γλώσσα είτε από άλλες διαλέκτους ή από ξένες γλώσσες («δάνειες λέξεις») — και όλες αυτές τις λέξεις τις εφαρμόζει στο δικό της φθογγικό σύστημα και στη δική της γραμματική και συντακτικό. Αυτή είναι η έθνική γλώσσα.

Φυσικά η παράλληλη, ως ένα σημείο, εξέταση γλώσσας και πολιτισμού δεν άποσκοπεϊ να δώσει απάντηση στο ερώτημα αν η διαμόρφωση της κοινής γλώσσας οδήγησε στη διαμόρφωση του κοινού λαϊκού πολιτισμού, ή το αντίθετο. (Το ερώτημα εξάλλου αυτό— που επιδέχεται και βρήκε άκραιοι και ενδιάμεσες απαντήσεις— δεν περιορίζεται μόνο σε ελληνικά χρονικά και τοπικά πλαίσια, αλλά αφορά κάθε πολιτισμό όπουδήποτε της γης). Το τελικό συμπέρασμα είναι ότι είναι απαραίτητη η ένότητα του όργανου επικοινωνίας για να προβάλλει η ένότητα του πολιτισμού. 'Ετσι ιδωμένα τα θέματα αυτά αποτελούν την εφαρμογή των θεωρητικών προβληματισμών του Κ. για την δομή και την σημασία της λαογραφίας.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ ΣΚΟΥΤΕΡΗ

Charalambos Papastathis, The Statute of the Athonic Russian Cells' Brotherhood according to the Constitutional Laws of Mount Athos, Sofia (άνάτυπο από τα Actes du Premier Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes, τόμ. IV, Histoire, σελ. 523-528, έκδ. της Association International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes) 1969, 8ov.

Πρόκειται περί ανακοίνωσης ή όποια έγινε από τον συγγρ. στο πρώτο συνέδριο σπουδών ΝΑ Εύρώπης τον Αύγουστο του 1966 στη Σόφια. Ό συγγρ. βασίστηκε, για τη σύνταξη της ανακοίνωσης του, στο σωζόμενο τμήμα του άρχείου της ρωσικής κελιωτι-

1. 'Η θεμελιακή αυτή θεώρηση των άρχων του νεοελληνικού πολιτισμού δεν είναι καινούρια στην επιστημονική σκέψη του Κ. Τόν ίδιο δρόμο ακολούθησε άρχικά στά εισαγωγικά του μαθήματα για τη νεοελληνική λογοτεχνία στο Μετσόβιο. Άργότερα ανέπτυξε τη θεωρία του σε μία όμιλία στον «Παρνασσό» με θέμα τις σχέσεις του μακεδονικού Έλληνοισμού με το νεότερο. Τέλος την εφάρμοσε σε μία πραγματεία του για τον 'Εταπάρθενο χορό, όπου απέδειξε την προέλευση του όνόματος αυτού της Μεγάλης Άρκτου από τα ελληνιστικά χρόνια.

κής αδελφότητος τού 'Αγίου Όρους και στην ρωσική και έλληνική βιβλιογραφία. 'Ανεστησε κυριολεκτικά τή λησμονημένη αδελφότητα. ή όποια έδρασε κατά τά τέλη του περασμένου και τις άρχές του σημερινού αιώνα, παίζοντας σπουδαίο ρόλο στα διπλωματικά παρασκήνια τής Βαλκανικής, έπαυε δέ να ύπoσταται «de facto», μετά την ρωσική επανάσταση του 1917 (σ. 528). 'Ο συγγρ. ασχολούμενος με τή σύντομη ανάλυση του καταστατικού τής αδελφότητος συμπεραίνει ότι: 1) 'Η ρωσική κελλιωτική αδελφότης ύπήρξε αδελφότης κελλιών και όχι κελλιωτών. 2) 'Η αδελφότης αυτή μόνο με σωματείο 'Αστικού Δικαίου θά μπορούσε να παραβληθί και όχι με εκκλησιαστική αδελφότητα. 3) Χαρακτηριζόταν από ισχυρό έθνικιστικό αίσθημα (έθνοφυλετισμός). 4) 'Η δομή της ήταν άριστοκρατική. 5) 'Επεδίωκε «συνδικαλιστικούς» σκοπούς, και τέλος 6) 'Η ίδρυση και ή δράση της αποτελούσαν βαριά παραβίαση τών άγιορειτικών θεσμών εκ μέρους τών Ρώσων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΛΑΙΔΗΣ

'Αριστοτ. Χρ. Κωστοπούλου, 'Η συμβολή τής Δυτικής Μακεδονίας εις τούς άπελευθερωτικούς άγώνας του 'Εθνους (άπό τής ύποταγής εις τούς Τούρκους μέχρι και του 1878), Θεσσαλονίκη 1970 (Σύνδεσμος Γραμμάτων και Τεχνών νομού Κοζάνης), 8ον, σελ. 176.

Τό βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο (σ. 15-80) ό συγγρ. όμιλεί για τήν κατάκτηση τής Δυτικής Μακεδονίας από τούς Τούρκους, για τήν εγκατάστασή τους εκεί και για τά αίτια που άνάγκασαν τούς 'Ελληνες να μετακινηθοϋν προς τά όρεινά και να δημιουργήσουν νέους οικισμούς. Όμιλεί επίσης για τά επαναστατικά κινήματα που εκδηλώθηκαν πριν άπό τό 1821, για τούς κλέφτες και άρματολούς, για τήν όργάνωση τών κοινοτήτων και τήν προσφορά τής 'Εκκλησίας προς τό 'Εθνος. 'Αφιερώνει άρκετές σελίδες στη δραστηριότητα τών Δυτικομακεδόνων αποδήμων και στις σχέσεις τους με τόν Ρήγα Φεραίο, στην οικονομική και πνευματική άνθιση τής Δυτικής Μακεδονίας, και στους Δυτικομακεδόνες Φιλικούς.

Στό δεύτερο μέρος (σ. 81-122) εξιστορεί γεγονότα του κινήματος του 1821 και δέν παραλείπει ν' αναφερθί στους τρεις Δυτικομακεδόνες άγωνιστές Γ. Λασάνη, Γ. 'Ολύμπιο και Γ. Φαρμάκη.

Στό τρίτο μέρος (σ. 123-159) εξετάζει τά επαναστατικά κινήματα του 1854 και 1878 και τις συνθήκες του 'Αγίου Στεφάνου και του Βερολίνου.

Στή συνοπτική εξιστόρησή του ό συγγρ. (τό λέγει ό ίδιος στην εισαγωγή του, σ. 4, «θά Ιστορήσωμεν περιληπτικώς») έθιξε καιρία γεγονότα χρησιμοποιώντας πολύτιμο ιστορικό υλικό (άποσπάσματα από σχετικές μελέτες και έγγραφα, ένθυμήσεις κ.λ.). 'Εχομε μιá επιφύλαξη ως προς τόν τρόπο αξιοποίησεως και προσφορής του υλικού αυτού. 'Η αυτούσια παράθεσή του στο κείμενο, σ' όλη σχεδόν τήν έκτασή του, διασπά τήν αφήγηση. Θά έπρεπε κανονικά να πάρη τή θέση ύποσημειώσεων ή άλλως να ύποδεικνύεται με παραπομπές στα οικεία βοηθήματα.

'Η έκτύπωση, επίσης, του βιβλίου θά μπορούσε να γίνη καλύτερη. Χρέος του διορθωτή ήταν να προσέξη τις τεχνικές λεπτομέρειες: Στο χωρισμό τών κεφαλαίων δέν υπάρχουν άριθμοί. Τα τυπογραφικά στοιχεία δέν είναι τά ίδια στους αντίστοιχους τίτλους. Τα μικρότερα κεφάλαια δέν χωρίζονται κι αυτά καλώς.

'Εξω από τις παραπάνω παρατηρήσεις που δέν θίγουν τήν αυθεντικότητα του κειμένου, τό βιβλίο παρουσιάζει πολύ ένδιαφέρον. 'Ο συγγρ. δέν έξφυγε από τήν άρχική του πρόθεση. Δίνει συνοπτική Ιστορία τής τουρκοκρατούμενης Δυτικής Μακεδονίας (μέχρι